

ALKUTEHTÄVÄ

Luo kaksi erillistä tiedostoa

- tiedosto 1 on kurssin palautettaville tehtäville, nimeä se ”oma nimesi ET1 tehtävät”
- tiedosto 2 on kurssin oppimispäiväkirjallesi, nimeä se ”oma nimesi ET1 oppimispäiväkirja”

Tee seuraavat tehtävät tiedostoon 2: oppimispäiväkirja

ALKUPOHDINTA

- Osallistuisitko ET-kurssille, jos ei olisi pakko?
- Miltä kurssin erityisjärjestelyt tuntuvat?
- Millaisia odotuksia sinulla on tätä ET-kurssia kohtaan?
- Tutustu oppikirjaan yleisellä tasolla (lue sisällys, silmäile kirjaa, tarkastele kuvia, etsi sanasto jne.)
 - Miltä kurssi vaikuttaa kurssimateriaalin perusteella?
 - Nimeä jokin mielenkiintoiselta vaikuttava asia.
 - Nimeä jokin tylsältä vaikuttava asia.
 - Nimeä jokin vaikealta vaikuttava asia.
 - Nimeä jokin helpolta vaikuttava asia.
- Millaisen työpanoksen aiot antaa kurssille?
- Millaista arvosanaa tavoittelet kurssilta?

JOHDANTO ELÄMÄNKATSOMUSTIETOON

Tee seuraavat tehtävät tiedostoon 1: tehtävät

TEHTÄVÄ 1: Katsomusaineet koulussa

- a) Millaisia katsomusaineita koulussa opiskellaan?
- b) Ketkä opiskelevat elämäntietoa?
- c) Millainen katsomusaine ET on?
- d) Millä perusteella ET on monitieteellinen oppiaine?
- e) Milloin ET tuli oppiaineena kouluihin?
- f) Mitä opiskeltiin ennen elämäntieteen tuloa kouluihin?

TEHTÄVÄ 2: Millaisia maailmankuvia seuraavat ovat, keksi jokaisesta esimerkki.

- a) tieteellinen maailmankuva
- b) epätieteellinen maailmankuva
- c) uskonnollinen maailmankuva
- d) arkikokemukseen perustuva maailmankuva

TEHTÄVÄ 3: Tee **käsitekartta tai muunlainen visuaalinen tuotos**, jossa esiintyvät seuraavat katsomuskäsitteet: katsomus, maailmankatsomus, maailmankuva, elämäntietäminen, vakaumus, kulttuuri. Lihota käsitekarttaa selittämällä käsitteet omin sanoin sekä antamalla niistä esimerkkejä.

Tee seuraavat tehtävät tiedostoon 2: oppimispäiväkirja

Pohdi oppikirjassasi seuraavia kysymyksiä.

- Mitä hyötyä on katsomusaineiden opiskelusta?
- Mitä mieltä olet katsomusaineiden opiskelun jakautumisesta oman uskonnon mukaiseen opetusryhmään?
- Onko hyvä asia, että uskontokuntiin kuulumattomat saavat elämäntieteen opetusta?

OSA 1: MINUUS JA IDENTITEETTI

Tee seuraavat tehtävät tiedostoon 1: tehtävät

TEHTÄVÄ 1: Tee tiedonhaku peilitestistä.

- a) Millainen koe on peilitesti?
- b) Mitä sen avulla voidaan tutkia?
- c) Miten eri eläinlajit reagoivat peilitestiin?

TEHTÄVÄ 2: Pohdi ovatko seuraavat olennot tietoisia. Perustele näkemyksesi.

- a) alkio
- b) sikiö
- c) 3-vuotias lapsi
- d) koira
- e) muurahainen
- f) koivu

TEHTÄVÄ 3: Listaa erilaisia tilanteita, joissa minuuden kokemus voi hajota. Ryhmittele tilanteet tilapäisiin ja pysyviin.

TEHTÄVÄ 4: Jade Nyström

- a) Mitä tarkoittaa transsukupuolisuus?
- b) Käy katsomassa lyhytdokumentti osoitteesta <https://areena.yle.fi/1-50950541>
- c) Millaista tarinaa Jade kertoo lapsuudestaan?
- d) Millaisia kiinnekohtia Jaden äiti kertoo tyttärensä lapsuudesta?
- e) Millaista päätöstä Jade pitää omassa elämäntarinassaan käännekohtana?
- f) Mitä Jade kertoo sukupuoli-identiteettinsä muotoutumisesta ja naiseksi tulosta?

TEHTÄVÄ 5: Selitä sanat

- a) kehollisuus
- b) ableismi
- c) binääri
- d) biovalta
- e) eugeniikka

TEHTÄVÄ 6: Carolina Nystén

- a) Mitä tarkoittaa intersukupuolisuus?
- b) Käy lukemassa artikkeli osoitteesta <https://yle.fi/a/74-20048085>
- c) Millainen oli Carolinan lapsuus?
- d) Millaisen diagnoosin Carolina sai vähän ennen kuin täytti 16?
- e) Miten diagnoosi heijastui Carolinan ajatuksiin naiseudesta?

TEHTÄVÄ 7: Millainen on kehon ja mielen suhde seuraavien filosofien mukaan?

- a) Platon
- b) Aristoteles
- c) René Descartes

TEHTÄVÄ 8: Tee tiedonhaku kauneusihanteista, ja selitä millainen nais- ja mieskeho on nähty kauniina

- a) antiikin aikana
- b) keskiajalla
- c) 1600-luvulla
- d) 1960-luvulla
- e) 1990-luvulla
- f) 2010-luvulla
- g) 2020-luvulla

TEHTÄVÄ 9: Tee tiedonhakua kuuluisasta Stanfordin vankilakokeesta.

- a) Missä ja milloin koe tehtiin?
- b) Kuka oli kokeen päätutkija?
- c) Millainen oli kokeen tutkimusasetelma?
- d) Mitä kokeessa tapahtui?
- e) Millaisia tutkimustuloksia kokeesta saatiin?
- f) Miksi koetta on moitittu epäeettiseksi?

TEHTÄVÄ 10: Selitä sanat

- a) kategorisointi
- b) toiseuttaminen
- c) peliteoria
- d) vangin dilemma

TEHTÄVÄ 11: Stereotypia ja ennakkoluulo

- a) Mitä tarkoittaa stereotypia?
- b) Mitä tarkoittaa ennakkoluulo?
- c) Käy katsomassa valitsemasi jakso osoitteesta <https://areena.yle.fi/1-4399854>
- d) Millaisia ennakkoluuloja tai stereotypioita jaksossa käsitellään?
- e) Miten niitä puretaan?

TEHTÄVÄ 12: Altruismi ja egoismi

- a) Keksi käytännönläheinen esimerkki kuinka altruistinen henkilö voisi toimia.
- b) Keksi käytännönläheinen esimerkki kuinka egoistinen henkilö voisi toimia.

TEHTÄVÄ 13: Tee oma käsitekartta osiosta Minä ja yhteiskunta. Mieti mitkä ovat ydinkäsitteitä, ja lihota käsitekarttaasi selittämällä käsitteitä sekä antamalla esimerkkejä.

Tee seuraavat tehtävät tiedostoon 2: oppimispäiväkirja

Pohdi oppimispäiväkirjassasi seuraavia kysymyksiä *Minuus ja identiteetti*-osiosta:

- Mistä asioista tiesit etukäteen?
- Mitkä asiat tulivat sinulle täysin uutena?
- Mikä tuntui vaikealta?
- Mikä tuntui mielenkiintoiselta tai mistä haluaisit oppia vielä lisää?
- Mikä jäi parhaiten mieleen?

OSA 2: IHMISKUVIA JA -IHANTEITA

Tee seuraavat tehtävät tiedostoon 1: tehtävät

TEHTÄVÄ 1: Sijoita seuraavat ihmiskuvat taulukkoon: essentialistinen, humanistinen, antihumanistinen, eksistentiaalinen, naturalistinen ja kulturalistinen ihmiskuva. Vertaile taulukossa edellä mainittuja ihmiskuvia ESIMERKIKSI seuraavien asioiden suhteen (voit keksiä ylärivin otsikot myös itse).

IHMISKUVAN NIMI	IHMINEN ON...	HYVÄT PUOLET	HUONOT PUOLET

TEHTÄVÄ 2: Tutustu tarkemmin kristilliseen ihmiskäsitykseen.

- Mitkä neljä tärkeää suhdetta ihmisellä on?
- Mitä tarkoittaa, että ihminen Jumalan kuva?
- Mitä tarkoittaa, että ihmisellä on vapaa tahto?
- Mitä tarkoittaa, että ihmisellä on omatunto?
- Mitä tarkoittavat käsitteet synti ja perisynti? Mitä eroa näillä on?
- Selosta omin sanoin Raamatun syntiinlankeemuskertomus.

TEHTÄVÄ 3: Myytin käsite

- a) Mikä on myytti?
- b) Millainen myytti on luomismyytti?
- c) Kerro omin sanoin luomismyytti Raamatun mukaan.
- d) Millainen myytti on transformaatiomyytti?
- e) Kerro omin sanoin transformaatiomyytti Raamatun mukaan.
- f) Millainen myytti on eskatologinen myytti?
- g) Kerro omin sanoin eskatologinen myytti Raamatun mukaan.
- h) Arvioi edellä kuvaamiesi myyttien tieteellisyyttä.

TEHTÄVÄ 4: Pyhän käsite

- a) Miten uskonnoissa ymmärretään pyhän käsite?
- b) Mikä on pyhän vastakohta?
- c) Etsi jokin asia, joka on pyhä juutalaisille.
- d) Etsi jokin asia, joka on pyhä kristityille.
- e) Etsi jokin asia, joka on pyhä muslimeille.

TEHTÄVÄ 5: Riitin käsite

- a) Mikä on riitti?
- b) Kuka suorittaa riitit juutalaisuudessa?
- c) Kuka suorittaa riitit kristinuskossa?
- d) Kuka suorittaa riitit islamissa?
- e) Esiitele esimerkein erilaisia riittityyppejä.

TEHTÄVÄ 6: Suuret maailmanuskonnot

- a) Luette suuret maailmanuskonnot suuruusjärjestyksessä eli suurimmasta pienimpään.
- b) Millä perusteella uskonto voidaan katsoa kuuluvaksi suurten maailmanuskontojen listaan?

TEHTÄVÄ 7: Pohdi ennakkotietojasi suurista maailmanuskonnoista.

- a) Mistä uskonnosta tiedät eniten?
- b) Esittele tietämystäsi kertomalla viisi asiaa.
- c) Mistä uskonnosta et tiedä juuri mitään?
- d) Ota siitä selvää, ja kerro viisi oppimaasi asiaa.
- e) Mikä uskonnoista vaikuttaa mielenkiintoiselta? Perustele.

TEHTÄVÄ 8: Tee tiedonhakua uskontojen luokittelusta perustajan mukaan.

- a) Kenen uskotaan perustaneen kristinuskon?
- b) Kenen uskotaan perustaneen islamin?
- c) Kenen uskotaan perustaneen buddhalaisuuden?
- d) Kenen uskotaan perustaneen kungfutselaisuuden?

TEHTÄVÄ 9: Tee tiedonhakua uskontojen luokittelusta pyhän kirjan mukaan.

- a) Mikä on kristittyjen pyhä kirja?
- b) Mikä on muslimien pyhä kirja?
- c) Mikä on juutalaisten pyhä kirja?
- d) Mikä on buddhalaisten pyhä kirja?
- e) Mikä on hindulaisten pyhä kirja?

TEHTÄVÄ 10: Tee tiedonhakua uskontojen luokittelusta jumalakäsityksen mukaan.

- a) Mikä on juutalaisten Jumalan nimi?
- b) Mikä on muslimien Jumalan nimi?
- c) Millainen on buddhalaisten jumalakäsitys?
- d) Luettele kolme hindulaista jumalaa.

TEHTÄVÄ 11: Vertaile keskenään Raamatun luomiskertomusta ja tieteellistä käsitystä maailman synnystä.

- a) Mitä yhtäläisyyksiä niillä on?
- b) Mitä eroja niillä on?

TEHTÄVÄ 12: Tiede ja tieto

- a) Kirjoita Platonin klassinen tiedon määritelmä.
- b) Mitkä ovat tieteellisen tiedon kriteerit?
- c) Valitse tieteellisen tiedon kriteereistä mielestäsi tärkein. Perustele valintasi.

TEHTÄVÄ 13: Tieteen ja uskonnon yhteentörmäys. Tee tiedonhakuja ja erittele tarkemmin seuraavien tiedemiesten näkemyksiä, joiden vuoksi he joutuivat katolisen kirkon silmätikuiksi. Mitä heille tapahtui?

- a) Giordano Bruno
- b) Galileo Galilei
- c) Charles Darwin

TEHTÄVÄ 14: Tee oma käsitekartta osiosta Ihminen taiteessa ja populaarikulttuurissa. Mieti mitkä ovat ydinkäsitteitä, ja lihota käsitekarttaasi selittämällä käsitteitä sekä antamalla esimerkkejä. LISÄÄ KÄSITEKARTTAASI KUVIA, JOILLA HAVAINNOLLISTAT IHMISEN ASEMAA TAITEESSA JA POPULAARIKULTTUURISSA.

Tee seuraavat tehtävät tiedostoon 2: oppimispäiväkirja

Pohdi oppimispäiväkirjassasi seuraavia kysymyksiä *Ihmiskuvia ja -ihanteita*-osiosta:

- Mistä asioista tiesit etukäteen?
- Mitkä asiat tulivat sinulle täysin uutena?
- Mikä tuntui vaikealta?
- Mikä tuntui mielenkiintoiselta tai mistä haluaisit oppia vielä lisää?
- Mikä jäi parhaiten mieleen?

OSA 3: ELÄMÄN PERUSKYSYMYKSIÄ

Tee seuraavat tehtävät tiedostoon 1: tehtävät

TEHTÄVÄ 1: Perhe, suhteet, sukupuoli ja seksuaalisuus

- a) Ota selvää millaisia erilaisia perhemalleja on.
- b) Ota selvää millaisia erilaisia parisuhdemalleja on.
- c) Ota selvää millaisia erilaisia sukupuoli-identiteettejä on.
- d) Ota selvää millaisia erilaisia seksuaali-identiteettejä on.
- e) Millaisia rakkauden muotoja ovat *agape*, *eros* ja *filia*?
- f) Tee edellisistä käsitteistä värikäs käsitekartta.

TEHTÄVÄ 2: Perhe

- a) Käy katsomassa lestadiolaisten perhe-elämää käsittelevä minidokumentti osoitteesta <https://areena.yle.fi/1-63886586> ja vastaa kysymyksiin.
- b) Missä Oliver ja Eeva ovat tavanneet?
- c) Millainen perhe heillä on?
- d) Millaisia ajatuksia heillä on lapsimäärästä ja kuinka he suhtautuvat ehkäisyyn?
- e) Miten Eeva ajattelee synnyttämisestä, raskaana olemisesta sekä naisen roolista?
- f) Mitä Oliver ajattelee isyydestä?
- g) Mitä he kertovat elämäänsä rajoittavista säännöistä?
- h) oma pohdinta: Millaiselta heidän perheensä ja elämänsä mielestäsi vaikuttaa?

TEHTÄVÄ 3: Transsukupuolisuus

- a) käy katsomassa kaikki jaksot transsukupuolisuutta käsittelevästä minisarjasta osoitteesta <https://areena.yle.fi/1-4355082> ja vastaa kysymyksiin.
- b) Jakso 1: Millaisia sukupuoli-identiteettejä tai lokeroita voi olla? Mitä hyvää ja toisaalta mitä pahaa voi lokeroinnissa olla? Mitä tarkoittaa cis? Miksi transu-sanaa ei ole soveliasta käyttää? Millaisia vaihtoehtoja tälle sanalle on? Mikä on transvestiitin ja transsukupuolisen ero?

- c) Jakso 2: Millaisissa arkisissa tilanteissa sukupuoliroolijaottelu näkyy? Millaisilla sanoilla sukupuoliroolijaottelua voi kiittää?
- d) Jakso 3: Miten eri tavoin sukupuoli tavallisesti määritellään?
- e) Jakso 4: Millaisia odotuksia transsukupuoliset kohtaavat, jotka eivät aina vastaa todellisuutta?
- f) Jakso 5: Millaisia ongelmia transsukupuoliset kohtaavat?
- g) pohdinta: Mitä mieltä olet sukupuolineutraaleista tiloista?

TEHTÄVÄ 4: Tee tiedonhaku eutanasiasta.

- a) Mitä tarkoittaa eutanasia?
- b) Mitä eroa on aktiivisella ja passiivisellä eutanasialla?
- c) Millaisin perusteluin puolustetaan eutanasiaa?
- d) Millaisin perusteluin vastustetaan eutanasiaa?
- e) Missä maissa eutanasia on sallittu?
- f) Selvitä millaista keskustelua Suomessa käydään tällä hetkellä eutanasian suhteen.

TEHTÄVÄ 5: Eutanasia

- a) Käy katsomassa eutanasiaa ensimmäinen jakso eutanasiaa käsittelevästä sarjasta osoitteesta <https://areena.yle.fi/1-50499420> ja vastaa kysymyksiin.
- b) Millaisen diagnoosin Inga on saanut?
- c) Mistä Albert keskustelee vaimonsa kanssa?
- d) Millaisen diagnoosin Albert on saanut?
- e) Mitä eutanasian suhteen tarkoittaa riippumaton lääkäri?
- f) Millaisissa tilanteissa eutanasia voidaan tehdä?
- g) Miten Albert perustelee saadakseen eutanasian?
- h) Millaisen laitteen Philip on rakentanut? Miksi?
- i) Millaisesta kirjasta Hannu kertoo?
- j) Paljonko Hannu kertoo itsemurhalääkkeen maksaneen?
- k) Mitä Ingan mies Magnus ajattelee vaimonsa tahdosta eutanasiaan?
- l) Millaisia ajatuksia Albertin vaimolla on miehensä sairaudesta ja heidän tilanteestaan?
- m) Millainen sairaus Maialla on?
- n) oma pohdinta: Pitäisikö eutanasia mielestäsi laillistaa Suomessa?

TEHTÄVÄ 6: Tee tiedonhakua itsemurhasta.

- a) Millaisia syitä itsemurhan taustalla voi olla?
- b) Paljonko Suomessa tehdään itsemurhia vuositasolla?
- c) Millaiset ryhmät korostuvat itsemurhan tehneissä?
- d) Minä päivänä Suomessa muistellaan itsemurhan tehneitä?
- e) Kuinka itsemurhia voitaisiin ehkäistä?

TEHTÄVÄ 7: Itsemurha

- a) Käy katsomassa itsemurhaa käsittelevä minidokumentti osoitteesta <https://areena.yle.fi/1-4651048> ja vastaa kysymyksiin.
- b) Miten Rasmus päätti tappaa itsensä?
- c) Mikä ajoi Rasmuksen yrittämään itsemurhaa?
- d) Miten Rasmus loukkaantui yrityksessään?
- e) Millaisen oivalluksen Rasmus koki sairaalassa?
- f) Millainen diagnoosi Rasmuksella on?
- g) Millaisen tuomion Rasmus sai itsemurhayrityksestään?
- h) Miten Rasmuksen elämä ja ajattelumaailma on muuttunut itsemurhayrityksen jälkeen?
- i) oma pohdinta:

TEHTÄVÄ 8: Kuolema

- a) Käy katsomassa kuolemaa käsittelevä minidokumentti osoitteesta <https://areena.yle.fi/1-50653036> ja vastaa kysymyksiin.
- b) Mikä on Susannan unelma-ammatti?
- c) Mikä on Susannan mielestä oma vahvuutensa kyseisessä työssä?
- d) Millainen oli Susannan ensimmäinen kohtaaminen vainaja kanssa?
- e) Miten omaiset usein haluavat pukea vainajan tai laittaa mukaan arkkuun?
- f) Millaisen vainajan valmistelu on jäänyt Susannan mieleen vaikeana?
- g) Mitä Susanna ajattelee omista hautajaisistaan?
- h) Miten Susannan oma menetys on auttanut häntä ammatissa?
- i) oma pohdinta: olisiko sinusta hautaustoimiston työntekijäksi? Perustele.

Tee seuraavat tehtävät tiedostoon 2: oppimispäiväkirja

Pohdi oppimispäiväkirjassasi seuraavia kysymyksiä *Elämän peruskysymyksiä*-osiosta:

- Mistä asioista tiesit etukäteen?
- Mitkä asiat tulivat sinulle täysin uutena?
- Mikä tuntui vaikealta?
- Mikä tuntui mielenkiintoiselta tai mistä haluaisit oppia vielä lisää?
- Mikä jäi parhaiten mieleen?

OSA 4: HYVÄ ELÄMÄ

Tee seuraavat tehtävät tiedostoon 1: tehtävät

Tehtävä 1: Tarpeet, halut ja hyvä elämä

- a) Ota selvää mitä tarkoittaa Maslow'n tarvehierarkia
- b) Mitä mieltä olet Maslow'n tarvehierarkian paikkansapitävyydestä?
- c) Millaisia sinulle itsellesi tärkeitä asioita voisi olla Maslow'n tarvehierarkiassa ylimmällä tasolla?
- d) Mitä mieltä Immanuel Kant oli ihmisen suhteesta haluihinsa?
- e) Mitä tarkoittaa hedonismi?
- f) Mitä tarkoittaa stoalaisuus?

Tehtävä 2: Hyvän elämän malleja

- a) Ota selvää mitä tarkoittaa utilitarismi
- b) Millaista on elämä luostarissa?
- c) Mitä tarkoittaa sosiaalinen kontrolli?
- d) Pohdi, onko raha vain väline hyvän elämän saavuttamiseen, vai itseisarvo?

Tehtävä 3: Onnellisuus

- a) Ota selvää, mitä tarkoittaa telos.
- b) Mikä oli Aristoteleen mukaan ihmisen telos? Oletko samaa mieltä Aristoteleen kanssa?
- c) Pohdi, mitkä aineelliset asiat ovat itsellesi välttämättömiä että voisit olla onnellinen.
- d) Pohdi, onko yksilö vastuussa omasta onnellisuudestaan.

Tehtävä 4: Elämän tarkoitus

- a) Miten seuraavat käsitteet liittyvät elämän tarkoitukseen?
 - a. nihilismi
 - b. universaali rakkaus
 - c. liberalismi

- d. kommunitarismi
 - e. valaistuminen
- b) Mikä on mielestäsi elämän tarkoitus?

Tee seuraavat tehtävät tiedostoon 2: oppimispäiväkirja

Pohdi oppimispäiväkirjassasi seuraavia kysymyksiä *Elämän peruskysymyksiä*-osiosta:

- Mistä asioista tiesit etukäteen?
- Mitkä asiat tulivat sinulle täysin uutena?
- Mikä tuntui vaikealta?
- Mikä tuntui mielenkiintoiselta tai mistä haluaisit oppia vielä lisää?
- Mikä jäi parhaiten mieleen?

LOPUKSI

- tarkista, että molemmissa tiedostoissa on **nimesi**
- muuta molemmat tiedostot **pdf-muotoisiksi**
- palauta molemmat erikseen Pedaan niille varattuihin kansioihin viimeistään **sunnuntaina 26.11.**
- **HUOM: koe perjantaina 24.11.**